

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 5

Ptuj, 30. januarja 1921

III. letnik

Stane:

Za celo leto . . . . . K 40—
za pol leta . . . . . 20—
za četrt leta . . . . . 10—
za 1 mesec 3:50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Pomen ljudskega štetja.

V „Službenih Nevinah“ štev. 94, z dne 31. aprila 1920 in v „Uradnem listu“ z dne 23. oktobra 1920, št. 122 je objavljena uredba o popisu prebivalstva, hiš in domače živine, ki bi se imelo koncem minulega leta istočasno in enako izvršiti na vsem teritoriju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in ki se bo vršilo 31. januarja 1921.

Odveč je, da bi se važnost tega popisa posebej povdarjala, dovolj je omeniti le toliko, da je poznavanje številnega stanja prebivalstva ne samo potrebno za narodoslovna raziskovanja, ampak je tudi še večje važnosti za upravne namene vsake dobro urejene države. Na noben drug način ne more država sebe bolje spoznati in biti natančno poučena o svoji velikosti in ustroju kakor s periodičnim nabiranjem podatkov o prebivalstvu.

Za našo mlado kraljevino nima ta prvi popis prebivalstva samo pomena kot veliko kulturno delo, ki bo potomstvu zapustilo verno sliko stanja, v katerem se je naše pleme nahajalo v početku stvaritve edinstvene domovine našega troimenega naroda, temveč bo tudi sedaj dobro služilo kot temelj pri izvršitvi nove državne ureditve, ker so podatki o prebivalstvu osnova za upravno gospodarsko in sploh celokupno socialno politiko.

Za izvedbo tega velikega statističnega dela je treba intenzivnega delovanja vseh prosvetnih družabnih stanov in najaktivnejšega občinskih in državnih oblastev.

Vsled tega se je z omenjeno uredbo določilo, da ta popis izvrše občine s sodelovanjem vseh pismenih državljanov, kateri imajo dolžnost, da na poziv občine vrše odkazane posle, dočim je nadzorovalnim oblastim poverjena kontrola in nadziranje dela popisnih organov.

V slučaju, da v kakem kraju prebivalstvo napačno razume pomen tega popisa, morajo nadzorovalne oblasti obrazložiti pomen popisa in ljudi prepričati, da so podatki, pridobljeni s popisom prebivalstva splošne važnosti za vsakega, niso pa nikakor v škodo pojedincev, ker se vsi osebni podatki, katere zbira statistika, obdelujejo in sestavljajo v skupinah tako, da se v statističnih tabelah osebnosti popolnoma izgube. Osebni podatki so tudi največja tajnost, ki se nikomur ne objavljajo in nimajo nobene zveze z določevanjem in plačevanjem davkov, vojno obveznostjo, rekvizicijami, ali s kakim novim obteženjem in obremenjenjem prebivalstva.

Od poverjenjstva za socialno skrbstvo.

Izobrazba in vzgoja.

Neki krajni šolski svet je sklenil, da ne dovoli šolskih prostorov za gledališke igre. Vzrok: ker udeleženci delajo škodo na zidovju, oknih in šolski opremi. Igre prireja mladina, brezobzirno dela škodo, po veselici pa se nikdo ne briga za snaženje in poravnanje nastale škode. Ker so prireditelji brez premoženja, zato krajni šolski svet tudi nima

jamstva za povrnitev škode in je bil primoran k omenjenemu sklepu, da varuje davkoplačevalce šolskega okoliša nepotrebnih izdatkov. Stroški za kurjavo in druge šolske potrebščine gredo v desettisočake; umevno je, da se člani krajnih šolskih svetov branijo izdatkov, ki nastanejo iz samo razuzdanosti.

Žalibog je res, da je mladina zelo podivjana in razuzdana, da se moramo resno bati za bodočnost. Brezobzirno se lomijo kolici iz plotov, zlasti okoli šol in cerkev in gorje onemu, ki bi storilce odganjal od tega početja. Če greš po noči skozi vas, skoro nisi varen življenja. Nujno potrebno je, da začnemo po načrtu delati proti tej podivjanosti. Pomagati morajo pred vsem stariši in skrbeti za to, da nedorasli fantje ne hodijo v gostilne in se ne klatijo po noči po vasi. Mnogo zakrivijo gostilničarji, ker se ne držijo naredbe, ki prepoveduje prodajo alkoholnih pijač mladini do 18. leta. Še več so krivi trgovci, ki kupujejo od mladih fantov zrnje, katero so dotičniki ukradli svojim lastnim starišem ali gospodarjem. Trenutno imajo dobiček od takih kupčij, pa ne pomislijo, da je tudi njihova lastnina v nevarnosti, če se mladina izpridi. Fant, ki ukrade zrnje svojemu očetu, si tolaži vest s tem, da je to tudi njegovo, kar je očetovo. Kmalu bo vest otopela in vzel bo, kjer bo dobil.

Kmečko ljudstvo tudi odločno zahteva, da sodišča postopajo z vso strogostjo zakona proti zločinom. Uboji in pretepi se kaznujejo premilo, umori nezakonskih otrok večkrat ostanejo brez kazni. To je seveda mnogim potuha in pobuda k podobnim dejanjem.

Treba pa je tudi pozitivnega dela za izobrazbo in vzgojo mladine. Gledališke igre in pevske prireditve so dobra sredstva za to. Morajo pa se vršiti dostojno. Na dan takšne prireditve bi moralo biti prepovedano točenje alkohola v tistem kraju in v bližnji okolici. Stariši in mlajši posestniki se morajo udeležiti predstave, da brzdajo mladino. Množica mladine se uda razuzdanosti, če ne čuti nadzorstva. Ako pa vsak iz množice ve, da so navzoči resni ljudje, ki ga poznajo, se vendar varuje nepremišljenih dejavj. Že svarilen pogled zadostuje — seveda le pri treznih ljudeh. Zato je potrebna prepoved točenja alkohola ob takšnih prilikah. Blagodejnost te prepovedi se je jasno pokazala ob zadnjih volitvah.

Zlasti pa moramo skrbeti, da se število podivjane mladine ne pomnoži z naraščanjem. Vso skrb posvečajmo mladini, ki prihaja iz šol. Učiteljstvo in duhovščina naj dela složno, naj zbira to mladino, katero še pozna iz šole in jo kolikor toliko obvlada, v pevskih in izobraževalnih društvih ter jo navaja na plemenito zabavo. Ako prepustimo šoli odraslo mladino njenim malo starejšim in vsled vojne izprijenim tovarišem, potem bomo kmalu prišli tako daleč, da duhovnik in učitelj ne bosta mogla obstati med ljudstvom, a tudi kmečki posestniki ne bodo več varni ne življenja, ne svojega imetka. Zato, stariši, vzgajajte strogo svoje otroke in podpirajte šolo v njenem delu! Učiteljstvo pa se naj ne zadovolji z delom v šoli, temveč ga nadalj pri mladini, ko zapušča šolo!

BLAŽ KOCEN.

(Ob stoletnici njegovega rojstva.)

Vsako se še spominja iz svojih šolskih let Kocenovega zemljepisnega atlanta. Rabili so ga po različnih šolah, ljudskih in srednjih. Saj je bil to prvi domači atlas v Avstriji, primeren za šole. Pred Kocenovim atlasom so rabili v šolah prejšnje Avstrije le tuje proizvode, ki se niso dovolj ozirali na avstrijske razmere. Ko pa je izdelal Kocen l. 1870 svojega, je bil tako dober, da se je kmalu vpe-ljal po vseh šolah. Rabile so se vedno nove izdaje, ki so se seveda izpopolnjevale in ostale v rabi do današnjih dni. Dobil je Kocenov atlas sicer tekmeča, toda ta tekmeč ga ni mogel izpodrinuti.

Kdo je bil ta mož, čigar atlas se je rabil pol stoletja po avstrijskih šolah? Blaž Kocen je bil sin slovenske matere. Narodil se je 24. januarja l. 1821 v vasi Hotunje župnije in občine Ponikva ob Južni železnici kot sin revnih kmetijskih starišev. V ljudsko šolo je hodil doma na Ponikvi. Jeseni l. 1833 pa je odšel v Celje v šole, kjer je dokončal šest-razredno gimnazijo l. 1839. Modroslovna let-nika je nato dovršil v Gradcu. Po dokončanih gimnazijskih šolah je vstopil v celovško bogoslovje ter bil l. avgusta 1845 posvečen v mašnika. Do l. 1850 je kaplanoval v lavantinski škofiji. Jeseni tega leta je prišel za namestnega učitelja na celjsko gimnazijo. Prihodnje leto je odšel na Dunaj v fizikalni zavod in napravil naslednje leto izpit z odli-nim uspehom. Služboval je nato v Ljubljani in Gorici, l. 1858 pa je bil pozvan na nemško gimnazijo v Olomuc, kjer je ostal do l. 1870. To leto je dobil dopust, da nadaljuje svoje kartografske in zemljepisne vede. Preselil se je v dunajsko predmestje Hernals. Tu je dovršil svoj prvi šolski atlas, a že prihodnje leto 1871 je 30. maja umrl na jetiki. Umrlo je njegovo telo, njegovo ime pa živi v nje-govem delu.

Ponosni smemo biti Slovenci na tega svojega moža. Naši nasprotniki nam radi očitajo kulturno zaostalost. V časih avstrijske vlade so oholi Nemci smatrali slovenski narod kot nekaj nižji narod v primeri z nemškim, kot manjvreden narod, ki se ne more povzpeti tako visoko kakor nemški narod. Resnica je bila ravno nasprotna. Že Val. Vodnik je spoznal, da „za uk si prebrisane glave, pa čedne in trdne postave.“ To so Slovenci tudi neštokrat pokazali. Značilno je med drugim, da sta dva pristna Slovenca spisala nekaj učnih knjig za nemške srednje šole, katerih knjig do danes ni nikdo prekobil. Bil je to Kocen s svojim atlantom in Fr. Močnik s svojimi računnicami in račanskimi učbeniki za ljudske in srednje šole.

Slovenec je telesno in duševno krepko razvit. Treba mu je le dati priliko, da lahko svoje zmožnosti primerno razvija. Avstrijska nemška vlada pa je od nekaj gledala, da bi naše kulturno gibanje ovirala, če že ne zatrla, ker njej ni bilo, da bi se tudi drugi narodi razvijali, nego da bi Nemci dobili v oblast gospodstvo nad slovanskimi narodi.

Luka Svetec †.

V petek, 21. januarja v jutro je v Litiji zatisnil oči v visoki starosti notar Luka Svetec, ki zasluži, da se ga tudi mi spomnimo z nekoliko besedami.

Rojen leta 1826 blizu Kamnika je v rani mladosti spoznaval razmere predmarčne dobe. Leta 1848. se je kot mlad mož vrgel na delo za boljšo bodočnost našega naroda. Ideje, katerih se je takrat navzel, so ga spremljale kasneje pri neumornem delu za slovenski narod. Dela za narod je bilo takrat veliko, malo pa vstrajnih delavcev. Med temi je bil Luka Svetec.

Deloval je na leposlovnem polju, kasneje je posvetil svoje moči političnemu delovanju, nazadnje pa narodnostnemu pri „Družbi sv. Cirila in Metoda.“ Vse njegovo delovanje je bilo posvečeno sreči svojega naroda. Strankarske strasti ni poznal, bil pa je vedno zagovornik napredka in boritelj za pravico. Nепrestano je klical svojemu narodu: „Ne delajmo za se, delajmo za narod! Ne ločitev, ampak združitev bodi naše geslo!“

Bil je glasnik pravice svojega naroda bodisi v deželnem zboru, bodisi v državnem zboru na Dunaju ali na naših shodih. Javno se je priznaval za zavednega Slovenca, kar je bilo v prvih desetletjih njegovega delovanja večkrat celo nevarno in pogubno. V tistih časih je bilo treba velikih duševnih sil, trdne volje, kdor je hotel vztrajati pri delu za narodno probujo. Svetec je bil tak jeklen značaj.

Politični naš program od l. 1848. je bil: zedinjena Slovenija. Zanj so delali naši narodni boritelji z vsemi silami na kulturnem, političnem in gospodarskem polju. Ovire, s katerimi so se imeli boriti, so bile velikanske. A kloniti niso smeli. Tudi Luka Svetec je imel široko odprte oči v bodočnost. Imel je trdno in globoko vero v zmago pravice, zato ni omahoval in obupal.

V grob so legali njegovi sobojevniki, ne da bi čakali uresničenja svojih želja. Luka Svetecu pa je bila usoda mila. Dočakal je naše narodne osvobojenje, naše narodno ujedinjenje.

Gospodarstvo.

Gnojenje vinogradov.

Ob trgatvi in pri drugih vinogradnih opravilih jemljemo v obliki grozdja, rožja in mladja zemlji tiste hranilne snovi, ki jih je trs srkal iz nje; ob času gnojenja pa ji zopet dajemo hranilne snovi v gnojilih nazaj. To jemanje in dajanje bi moralo biti v pravilnem razmerju. Kjerkoli se vedno več vzame, kakor da, tam ni v kratkem kaj več jemati in tam se tudi lahko opazuje leto za letom vedno večje popuščanje v rasti in rodovitnosti.

Vinograd rabi precej gnoja in le z zadostnim gnojenjem lahko povečamo in zboljšamo njegove pridelke.

Poglavitno gnojilo za vinsko trto je in ostane dober hlevski gnoj, kajti ž njim ne vračamo zemlji le hranilne snovi, ampak ž njim spravimo v zemljo tudi nebroj nevidno malih življenjskih bitij, takoimenovane bakterije, katere zelo ugodno vplivajo na svojstva zemlje bodisi v fizikalnem kakor tudi kemičnem oziru. S hlevskim gnojem pomnožimo zemlji tudi črno prst ali sprstenino, katera rahlja in greje težke zemlje in prepreči skorjo na njihovem površju; prerahle, suši podvržene zemlje pa veže, da laže obdržè potrebno vlago. Kjer primanjkuje hlevskega gnoja, tam se da ta zemljo zboljšujoči učinek približno doseči z dobro pripravljenim mešanecem ali kompostom. Ta vrsta gnoja bi ne smela pri nobenem marljivem gospodarju manjkati. Vsi odpadki iz vinogradov, kleti, hišni in drugi gospodarski odpadki, kakor smeti, pepel, cestno blato, odpadki z vrta, grabljinje s

travnikov itd. se spravljajo na kup, pomešajo z dobro zemljo in večkrat zalivajo s stranišnim blatom in pa z gnojnico. Med letom je tak kup parkrat ali vsaj enkrat prekopati. Dobro predelan mešanec se lahko rabi z najboljšim uspehom za gnojenje vinogradov, pri saditvi trsja pa ima prednost pred gnojem.

Kot nekako nadomestilo hlevskega gnoja služi tudi zeleno gnojenje, ki obstoji v tem, da se med trte posejejo zračni dušik nabirajoče rastline stročnice, n. pr. rudeča detelja, graholka, lupina (znana med ljudstvom pod imenom kafe) in dr., katere je ob času njih cvetenja podkopati.

Tudi z jelševim vejnikom se zboljšuje zemlja v fizikalnem in deloma v kemičnem oziru. Pregloboko pa se ga ne sme zakapati zlasti v težki zemlji ne, ker se v globočini ne razkrajaja, ampak splesni in se ta splesen lahko prenese na trsne korenine in s tem trto uniči.

Zeleno gnojenje in gnojenje z vejniki pa samo za se ne zadostuje. Taka gnojenja je treba spopolniti z umetnimi gnojili, katera pa so v sedanjem času zelo draga, včasih pa jih sploh ni dobiti. Zato pa je treba produkcijo hlevskega gnoja zvišati in njegovo kakovost zboljšati. Prvo se doseže z umnejšo oskrbo naših travnišč, ki omogočuje rejo večjega števila živine, drugo pa s pravilnim ravnanjem z gnojem na gnojišču.

Na oral vinograda se potrebuje na leto približno 100 q ali 10 voz po 10 q gnoja, to je prilično toliko, kolikor ga dobimo od ene odrasle živine. Za gnojenje se naj razdeli vinograd tako, da bode edeninisti del vsako tretje leto pognojen. Gnoj se kolikor mogoče enakomerno kakor na njivi raztrosi in 15 do 20 cm globoko podkoplje. Globokeje ga podkapat zlasti v težki zemlji ni umestno, ker bi se ne razkrojil, ampak samo strohnel; plitveje ga spravljati v zemljo se pa tudi ne priporoča, posebno pa v lahki zemlji, ker bi se preveč izsušil in vsled nezadostne vlage prepočasno razkrajal. Gnoji se v vinogradih pri prvi kopi, katero lahko izvršujemo v jeseni, ko je listje odpadlo ali pa spomladi ter tudi po zimi, če je n. pr. tako ugodno vreme, kakoršno je ravno v sedanjem času. Če je treba gnoj pred uporabo razvažati ali raznašati po vinogradu, tedaj je kupe pokriti 15 do 20 cm na debelo z zemljo, da ne izpuhti in se ne posuši.

Zupanc.

Regulacija Pesnice.

Kakor znano, je Pesnica od izliva do Moškajnc že regulirana, deloma pred vojno, deloma med vojno. Zadnjih pet let se ni ničesar storilo. Zadnje velike poplave v deževnih letih so povzročile, da se je regulirana struga poškodovala in obrežje, ki je bilo umetno napravljeno, raztrgalo. Da se ne uniči že izvršena regulacija, je ptujski okrajni zastop v zvezi s ptujskim okrajnim glavarstvom zaprosil pri deželni vladi v Ljubljani, da se zavaruje obrežje regulirane struge in poškodbe nemudoma popravijo. Deželna vlada je po strokovnjakih pregledala vso regulacijo ter napravila proračun za popravila. Ta proračun znaša 125.000 K, od katerega krije državni prispevek 50%, to je polovico, okraj ormoški 23.5000 K, ptujski okraj pa 39 000 K, torej drugo polovico. Denar se mora založiti takoj, ker se že kmalu namerava pričeti z delom.

Nova regulacija pride v izvršitev, ko bo regulirana struga popravljena in zavarovana. Projektirana regulacija je določena za najnevarnejši del, to je od Moškajnc do Pacinja. Kdor je imel kdaj priliko, videti široke poplave Pesnice v tem delu, se je začudeno vprašal, zakaj se je z regulacijo tako dolgo odlašalo. Na kilometre širokosti je voda stala čez travnike in njive ter uničala pridelke. Ves promet je bil ustavljen, saj je bilo mogoče le s težkim tovorom prevoziti vodo, ki je stala do 1 metra nad okrajno cesto. Take poplave so se vršile v letu tri do štirikrat in še več.

Deželna vlada je uslišala vedne prošnje prebivalstva ter se odločila k temu, da se ta poplavam najbolj podvrženi del Pesniške doline zboljša in Pesnica regulira. Za ta sicer kratki kos Pesnice je proračunjenih 14 milijonov kron. Vsako leto bi se izvršilo nekaj regulacije, kakor bodo pač sredstva na razpolago. Pričeti se namerava že letos z delom. Država je obljubila prispevka 90 odstotkov, ptujski okraj pa mora kriti 10 odstotkov, torej od cele regulacije plača država 13 milijonov, okrajni zastop ptujski pa 1 milijon. V letu 1921|22 bode na razpolago 1 milijon kron.

Neizmerna zasluga za napovedano regulacije Pesnice gre vodji okrajnega glavarstva v Ptujju gosp. dr. O. Pirkmaierju, ki se je trudil in posredoval pri vladi, da je sprejela v svoj delokrog tudi navedeno regulacijo.

Okrajni zastop ptujski je v seji sosveta dne 13. januarja 1921 tudi priznal zasluge g. glavarja dr. Pirkmaierja ter mu izrekel javno za njegov trud in skrb v korist prebivalstva ptujskega okraja najtoplejšo zahvalo.

Vsi faktorji, ki so pripomogli k temu uspehu, posebno pa deželna vlada in generalna inšpekcija voda v Ljubljani, bodo deležni iskrene hvaležnosti prebivalstva ptujskega okraja, ki uvidi, da sme zaupati v svoje oblasti in vladi. S spoštovanjem in zaupanjem bode zrlo v državne krmilarje, ki mu na eni strani sicer nalagajo dolžnost plačevati davke, na drugi strani pa zopet skrbijo za to, da se nekaj stori v prid in blagor ljudstva.

Dopisi.

Ljudsko štetje. Prihodnji teden se vrši po vsej državi štetje prebivalstva in domače živadi po stanju o polnoči med 31. januarjem in 1. februarjem 1921. V Ptujju bodo popisovali učitelji in dijaki. Zadnje dni tega meseca bodo oddali popisne pole družinskim poglavarjem. Prve dni februarja bodo pobirali izpolnjene popisne pole. Kdor ne zna prav pisati, naj počaka in pove popisovalcu potrebne podatke. Neresnični in netočni podatki se strogo kaznujejo.

Ljudsko štetje in narodnost. Opozarja se, da v naših popisnih polah ni več občevalnega jezika, ki je v stari Avstriji dajal potuho nemškutarjem. Napovedati se mora materinski jezik. Če je torej kdo rojen kje v Halozah ali v Slov. Goricah, seveda ne more napovedati drugega materinskega jezika, kakor slovenski.

Ljudsko štetje in državljanstvo. Neumni in zlobni ljudje razširjajo govorico, da je sedanje ljudsko štetje nekaj plebiscit ali ljudsko glasovanje za našo državo ali za republiko Avstrijo. Na takšno glasovanje seveda ni misliti pri nas. (Pač pa se lahko pripeti, da po grozečem gospodarskem polomu v nemški Avstriji Jugoslavija zasede Štajersko do Lipnice in Koroško s Celovcem.) Resno svarimo, naj se nikdo ne da zapeljati po nezmiselnih govoricah o plebiscitu, da bi vpisal v popisno polo napačno državljanstvo. Povzročil bi si le neprijetna pota in strogo kazni.

Zahvala. Dijaško udruženje „Edinost“ v Ptujju se tem potom zahvaljuje vsem onim, ki se sodelovali in pripomogli k uprizoritvi „Tekme.“

Obdarovanje otrok beguncev ruskih kadet-skih korpusov se je vršilo na pravoslavni božič dne 7. januarja 1921 v Strnišču. Božičnici so prisostovali g. vodja okrajnega glavarstva Ptuj, dr. Otmar Pirkmaier, g. vladni komisar mesta Ptuj, dr. Matej Senčar, in drugi zastopniki ptujskih narodnih krogov, katerim so se otroci in voditelji korpusov ginljivo zahvaljevali za prirejeno božičnico. Tozadevna denarna zbirka v Ptujju je imela relativno slab gmoten uspeh, kljub temu so pa ptujske narodne dame s priznanim požrtvovalnostjo omogočile prireditve z darovanjem peciva. Uprava posestev štajerske hranilnice je darovala 10 kg orehov in 100 kg jabolk. Denarja se je nabralo 1261 K. Vsem

darovateljem bodi izrečena najiskrenejša zahvala!

Dijaška kuhinja v Ptuj je prejela od Tekme, katero je vprizoril ptujski odsek dijaškega združenja Edinost dne 21. januarja 1000 K od čistega dobička.

Plesna vaja za sokolski ples se vrši v soboto ob 20. uri (8. uri zvečer) v Narodnem domu.

Sokolski občni zbor. V nedeljo, 30. januarja ob 14. uri občni zbor Sokola v Narodnem domu, na pustni torek venček v društvenem domu.

Sokolski plesni venček. Za plesni venček Sokola dne 8. februarja t. l. v društvenem domu vlada veliko zanimanje. Opozarjamo, da imajo vstop le maske z legitimacijo. Pomnimo pa, da ta pristop ni vezan samo na društveno legitimacijo, ampak da ima vstop vsak Jugoslovan, kateri se izkaže z njegovo izstavljeno legitimacijo za ta večer, katere izdaja br. Milko Senčar. Veselični odbor pripravlja razna presenečenja in obeta biti ta venček prav lep.

Letošnji plesni venček poštne službenec v Mariboru se vrši nepreklicno v torek, 1. februarja 1921. ob 20. uri v oficirskem domu (Narodno gledališče.) Vojaška godba, šotori! Obleka promenadna. Vstopnice v predprodaji pri vseh linicah mariborskih poštne uradov, pri denarnih in paketnih dostavljajih, ter neposredno pri društva jugoslovanskih poštne službenec v Mariboru. Čisti dobiček je namenjen društvenemu podpornemu skladu.

Požar. Dne 13. januarja opoldne je izbruhnil v hiši železničarskega delavca Josipa Goričana v Šikoljah ogenj. Zgorelo je zraven živinskega hleva 500 kg sena, 400 kg slame, ovsa in obleka. Škoda se ceni na približno 15.000 kron. Zavarovano je bilo poslopje za 4300 kron. Vzrok požara je bil poškodovan dimnik.

Vlom v klet. Pred nekaj dnevi so vlomili neznan zlikovec v zadružno klet pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, ki je last Spodnještajerske Ljudske posojilnice. Tatovi so prišli do vina na ta način, da so steno kleti predrli ter zlezli skozi luknjo v njeno notranjost. Ukradeno je približno 75 litrov vina. Vino so odnesli skozi vrata. Storitve dosedaj še niso izsledili.

Poučna predavanja. Okrajni zastop ptujski je eden najbolj delavnih zastopov na bivšem Štajerskem. V zadnji seji je odločil naprositi živinozdravnika g. Jedličko za poučna predavanja o živinoreji ter g. Zupanca za predavanja o sadjarstvu in vinarstvu. Predavanja hoče subvencionirati, da tako pospeši ljudski pouk. Na sedežu kmetijskih podružnic se bodo vršila napovedana poučna predavanja ter pravočasno razglasila. Kmetovalci naj se pridno udeležijo pouka!

Okrožna gradbena sekcija v Ptuj se je ustanovila s posredovanjem ptujskega okrajnega glavarstva ter okrajnega zastopa v Ptuj. Vodja gradbene sekcije je g. inž. Vanek, ki je že došel na lice mesta. S tem se je izpolnila nujna želja prebivalstva, ki ima sedaj na razpolago strokovnjaka za cestne zgradbe in mostove kakor za regulacije in druga večja dela, ki že čakajo dolgo let izvršitve.

Ptuj. Vodstvo poštne urada Ptuj je podeljeno višjemu poštne upravitelju Ivanu Velepihu.

Meja od Sv. Duha do Mure je določila na podlagi predlogov jugoslov. in avstrijske delegacije razmejitvena komisija sledeče: Od Sv. Duha poteka meja v vzhodni smeri južno od Šmirenbergerjevih ribnikov v dolino Radovičevega potoka, tako da pripade približno pol občine Veliki Boč Jugoslaviji. Od tod se nadaljuje meja zapadno od Jurskega vrha ter sledi Kamrerjevemu potoku, tako da pripade približno tretjina katastralne občine Pesnica in katastralna občina Vrhovec Avstriji. Nato se nadaljuje meja približno 2 km po sedanji upravni meji med okrajnim glavarstvom Maribor in Lipnica do kote 472 južno od Rač, vsled česar pripadejo severni del občine Špičnik, Slatinski dol in Slatina Avstriji. Od vrha 472 dalje je v splošnem ostala v veljavi prejšnja meja med okrajnim

glavarstvom Lipnica in Maribor ter so se izvršile le malenkostne iz gospodarskih ozirov potrebne izpremembe.

Sv. Marjeta pri Ptuj. Dne 21. t. m. obhajali so pri Lovrenku v Tibolcih „koline.“ Navzoči so bili sorodniki, med njimi tudi trgovec Klemenčič iz Mezgovca. Mimo so prišli iz vinogradniške kope se vračajoči trije fanti, brata Strelec in neki tretji. Ker so bili sorodniki Lovrenka, jih je ta poklical na pojedino. Med isto se je vnel prepir, vsled česar so domačini odstranili imenovane tri fante na zrak. Starejši Strelec je pri tem pozabil palico ter prosil svojega mlajšega brata, naj mu gre k Lovrenku po njo. Ta je šel in pogledal skozi okno, pri čem so ga Lovrenkovi opazili. Trgovec Klemenčič je stopil z debelo palico v roki pred hišo, mlajši Strelec pa je stopil k plotu, izdril iz njega kol ter z istim udaril Klemenčiča tako nesrečno, da je ta na mestu izdihnil. Vračujoč se, je kazal mlajši Strelec svojemu starejšemu bratu krvav rokav, vsled česar ga je ta preiskal; ker pa ni imel rane, je starejši brat sumil, da se je zgodil kak tepež. Mlajšega Strelca so zaprli.

Vitan pri Ormožu. Tu so vlomili Lukman in brata Plohl v neko klet ter odnesli precejšnjo količino žganja in jabolčnika. Uzmo-viče zasleduje orožništvo.

Premogekop v Ključarovcih pri Ormožu je kupil od Lappovih dedičev g. A. Pesek, lastnik „Jugoslavije“ v Ljubljani.

Politične vesti.

Dr. Kosta Komanudi finančni minister. Demokratski klub je sklenil predložiti dr. Kosto Komanudija za naslednika Kosti Stojanoviču. Imenovanje se izvrši te dni.

Radičevci še ne gredo v Beograd. Radičeva stranka je bila poslala dr. Basarička v Beograd, da prouči razmere v tamošnjih vladnih in parlamentarnih krogih. V pondeljek je poročal o tem na strankinem shodu. Kakor poročajo, stranka hrv. seljakov še noče v Beograd. Imajo svoj posebni ustavni načrt, za ktere pa bi radi pridobili vse kmetske zastopnike. V prvi vrsti bi se radi sporazumeli z zemljinoradniki.

Razmere na Koroškem postajajo za Slovence vedno hujše. Nemška divjost se zliva z nezmanjšano silo nad zavednimi Slovenci, ki so glasovali pri plebiscitu za Jugoslavijo. Pri tem se ne ozirajo na nikake pravice, ne na božje, ne človeške, najmanj pa na one iz mirovne pogodbe. Slovenec je brezpraven. Kako pa se godi Nemcem pri nas? Dasi ne ljubijo naše države, se jim ne sme skriviti noben las. Na Koroškem ne dovolijo nikakih slovenskih šol za Slovence, pri nas imajo Nemci za svoje otroke ljudske in srednje šole. Na Koroškem izganjajo slov. razumnike, pri nas jih trpe. Na Koroškem so izgnali edinega slov. odvetnika, pri nas nemški in nemškutarski odvetniki nemoteno dalje delujejo v vsenemškem duhu in odpirajo novi nove odvetniške pisarne. Tudi naše mlačnosti mora biti konec, če hočemo, da bode Nemeč spoštoval pravice proti nam. Klin s klinom, zob za zob!

Iz avstrijske republike. Na Dunaju pripravljajo nasilne zakone proti kmetom, ki niso oddali predpisane množine živil. Pri nas so po polomu rekvizicije prenehale, v Avstriji ne morejo živeti brez njih.

Pariška konferenca se resno peča tudi s tem, kako bi avstrijski republikli vsaj za nekaj časa še podaljšala življenje. Priskočiti ji mislijo na pomoč z novim posojilom.

Popis protidržavnih elementov. Politične oblasti so sestavile popis vseh onih oseb, ki so se udeležile protidržavnih pokretov.

Ljudsko štetje. Nemci po svojih glasilih opominjajo svoje rojake, naj pri ljudskem štetju ne zataje svoje narodnosti. Mi se popolnoma strinjamo s tem opominom. Vsak se naj prizna k tisti narodnosti, iz ktere je izšel, h kateri sodi! Bojimo se le, da bi nemški prenapeteži in hujskači ne bili s tem

zadovoljni. Zakaj izgubili bi več ko polovico svojih pristavev! Saj so njihovi glavni hujskači izšli iz slovenskega rodu. Koliko je med njimi takih, ki v mladosti niso znali nobene nemške besede, ki so se šele kasneje potujčili. Koliko je med njimi zopet takih, katerih stariši so bili še pristni Slovenci, šele otroci so obrnili plašč po vetru radi avstrijske nasilne raznarodujoče politike. Naj se le pristni Nemci otreso poturic pa privoščijo pri ljudskem štetju Slovence Slovcem! Pridobili si bodo s tem spoštovanje, če se odreko svoji grabežljivosti po slovenski krvi!

Razno.

Strašen zločin. V Klani blizu Opatije so živeli skupaj bratje, ozir. sestre Ivan, Helena in Ana Sinčič. Bili so sirote, brat Ivan pa velik pijanec, ki je vrh tega svoje sestre vedno pretepal. Nedavno je napravil ves skupiček od prodaje malega posestva, mesto da ga naloži v banko. Ko se je vrnil pijan domov, je po svoji navadi še sestre osuval in obrcal, nato pa legel spat. Sestri sta se tiho približali spečemu, mu ovili okoli vratu vrv in ga zadavili. Potem sta napravili na ognjišču ogenj in truplo vrgli na plamen. Vendar sta se sami zgrozili svojega dejanja in zbežali. Karabinijeri so ju kmalu zasledili in odvedli v tržaške zapore, truplo brata pa je bilo že napol izogljeno.

Tovarna vagonov se osnuje v Brodu ob Savi. Delniška glavica znaša 20 milijonov kron in se more povišati v 3 letih na 200 milijonov kron. Vpričo silnega pomankanja vagonov bi bilo pač dobro, da se prične čim prej z delom.

Novo podjetje za proizvodnjo zdravil se je osnovalo v Zagrebu. Podjetje je kupilo v bližini Karlovca znano posestvo Kaštel, ki ima 60 jutrov zemlje. Pri podjetju je v znatni meri soudeležena tudi naša država. Vodja podjetja je univerzitetni profesor dr. Janeček.

Cene sladkorju so čez noč poskočile za 8 K, ker se je s 15. t. m. naložila monopolna taksa 8 K na kg. Občinstvo zve za taka presenečenja šele naknadno, da si ne more nabaviti skromne zaloge po nižji ceni. Le velikim trgovcem, prekupcem in verižnikom so uredbe znane. Konzumente tolažijo, da bo zato sedaj promet s sladkorjem prost. Latinec bi vprašal cui prodest (komu na korist?) Uvozna trgovina se bo že pravočasno kartelirala, da ne propade.

Cene živini in vinu. „Živine imamo preveč, naj se izvažajo svobodno iz države na vse strani,“ tako zahtevajo organizirani kmetovalci. „Preveč se izvažajo, zato je težko kupiti klavno živino po primerni ceni,“ tako tožijo mesarji. — Konzumenti pa so mirni in zadovoljni, ker je meso predrago, pa kuhajo juho iz kosti in prašičjih parkljev. — Cene vinu na Štajerskem se „sučejo“ med 25 in 30 K na debelo, na Dolenjskem pa samo med 22 in 25 K (v gostilnah je seve vsaka porezana in pomešana kiselica povprečno po 32 K). Zato sklicuje Kmetiska zveza za prihodnjo nedeljo v Maribor in Ptuj protestne shode proti uvozu italijanskega vina iz italijanskih pokrajin, ker se je bati, da bi dobili vipavske, briško in istrsko vino po 15 K. Kdor ne protestira, je izdajalec, a kdor ne pije domačega vina po 32 K, ni pravi rodoljub.

Velik vlom se je izvršil 10. t. m. pri trgovcu z zlatnino in dragocenostmi g. Ludviku Černeju v Ljubljani. Med opoldanskim odmorom je vlomilec prišel skozi okno ob Ljubljani neopažen v trgovino in odnesel 159 zlatih verižic, 24 prstanov z briljanti, uhane in obeske z briljanti, zlate uhane itd., vsega skupaj za prilično pol milijona kron.

Za koliko se bo podražil trboveljski premog? Trboveljska družba izjavlja, da se bodo izdatki družbe vsled zvišanja mezd zvišali za 100 milijonov kron letno in da družba niti četrtine tega ne more sama prenesti. Na tej podlagi bi se zvišala cena premogu za 800 K pri kvintalu. Najobčutnejše bo to zvišanje za železnice, ki porabijo dnevno 180 vagonov

in bi znašalo zvišanje stroškov letno nad 52 milijonov kron, katero zvišanje bodo železnice seveda prevalele na prebivalstvo z zvišanjem tarifov. To zvišanje pa bo posebno naslovence, ki moramo dovažati žito iz Banata, najbolj zadelo.

Cerkveni vlom. V noči od 9. na 10. I. je neznan zlikovec vlomil v župno cerkev Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji. Vlomilec je vdrl v tabernakelj, ukradel dragoceno srebrno moštranco in umetniško izdelan ciborij. To tako v vednost javnosti, ako bi kedo ravnokar omenjene reči ponujal na prodaj.

Štetje prebivalstvo. Popis ljudi in živine se prične po vsej državi 28. januarja. Vladna odredba vsebuje določbo, da se vsi določeni popisovalci, ki se ne bi odzvali, kaznujejo z globo 300 K ali 3 mesece zapora ter morajo povrniti vse stroške naknadnega popisa.

Vozni red veljaven od 17. januarja 1921.
Proga Maribor-Ljubljana: Odhod iz Maribora: 5:24, 11:16, 1:19, 13:20, 17:30. Dohod v Ljubljano: 10:14, 15:45, 4:10, 20:48, 21:50. Odhod iz Ljubljane: 5:25, 6:25, 1:35, 11:57, 17:58. Dohod v Maribor: 9:52, 13:14, 4:27, 16:26, 22:26. — Proga Maribor-Graz-Wien: Odhod iz Maribora: 4:00, 4:42, 18:40, 15:35, 15:08. Dohod v Wien: 19:40, 11:40, 7:00, 2:00. Odhod iz Wien: 21:40, 7:20, 8:10, 19:00. — Proga Maribor-Prevalje: Odhod iz Maribora: 5:30, 16:50. Dohod v Prevalje: 14:57, 5:33. Odhod iz Prevalja 14:57, 5:33. Dohod v Maribor: 17:10, 7:37. — Proga Maribor-Ptuj-Ormož-Čakovec-Kotoriba: Odhod iz Maribora: 7:10, 9:47, 21:58. Dohod v Kotoribo: 13:43, 1:51. Odhod iz Kotoribe 3:00, 14:50. Dohod v Maribor: 6:45, 18:52, 11:55. — Proga Zidani most-Zagreb: Odhod iz Zidanega mosta: 8:20, 14:17, 20:12, 20:51. Dohod v Zagreb 10:50, 16:55, 22:52, 22:27. Odhod iz Zagreba: 5:50, 9:52, 16:06, 8:46, 13:29. Dohod v Zidani most: 8:23, 12:34, 18:57, 10:23, 15:04.

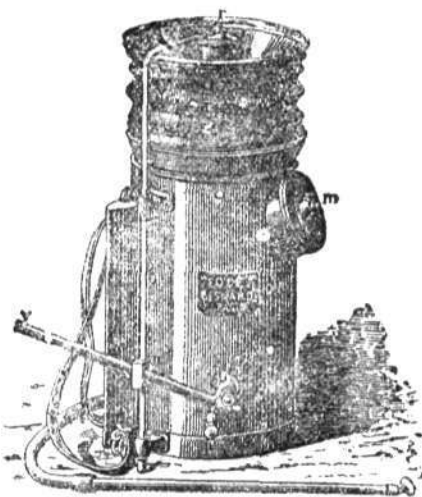
Občinske volitve v Sloveniji — bodo razpisane. Ministrski svet je odobril predlog ministra dr. Kukovca, da se — kakor v Vojvodini — tudi v Sloveniji na osnovi volilnih imenikov za konstituanto pripravi razpis občinskih volitev.

Iz pošte. Vsi poštni in brzojavni uradi so dobili nalog, da ustavijo začasno sprejem 20 dinarskih bankovcev, dokler ne dobijo natančnega popisa falzifikatov. Ko pride popis, se bo občinstvo zopet obvestilo.

Nove poštne znamke. Nove poštne znamke, katere je naša vlada naročila v Ameriki, so bile te dni izročene prometu. Stare poštne znamke so veljavne samo do 15. aprila, po preteku tega roka pa izgube veljavo.

20dinarski bankovci se potegnejo tekom 3 mesecev iz prometa. Tako je odločil upravni odbor Narodne banke. Če bodo namesto teh bankovcev izdani drugi, še ni znano.

Za vinogradnike!

BRIZGALKE
za peronosporo popravi po ceni
klepar A. Majcen, Ptuj, Hrvatski
trg 1. tam se dobivajo tudi nove
brizgalke.

Prva jugoslov. tovarna za usnje in
čevlje na Bregu pri Ptuj

kupuje svinjske kože

po najvišjih cenah. Sprejmejo se v
tovarni na Bregu, pri usnjarju g.
Francu Potočniku, Minoritski trg
štev. 3 in v trgovini Josipa Piricha,
Hrvatski trg.

Stare in nove

pisalne stroje

se dobi zelo po ceni v prvi specialni trgovini
s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami.
Zastopstvo pisalnega stroja „Kontinental“ Edv.
Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100
interurban. Zahtevajte ponudbo!

Semenska trgovina Al. Korsika, Ljubljani

naznanja, da je svoj cenik za leto 1921 iz-
dala in se brezplačno dobi.

Napeljava električne
razsvetljave in prenos
električnih sil, naprava
central za mesta, ob-
čine, vile, tovarne in
hišne inštalacije, tele-
fonske, brzojavne, sig-
nalne ter alarmne na-
prave za slučaj ognja
i. t. d.

EDISON

Velika zaloga elek-
trotehničnega ma-
terijala, predme-
tov iz gumijskega
avtomobile in ko-
lesa, na debelo in
drobno po najniž-
jih cenah. .:

Tehnično in električno podjetje

HINKO PASTIRK IN DRUG

Aleksandrova c. 44 MARIBOR Aleksandrova c. 44

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavnica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

PODRUŽNICE v Splitu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½%
brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizacijske kredite.
Izvršuje vse bančne transakcije.